

Markedsordningen for storfekjøtt

Grunnlagsdokument

1. halvår 2013

8. utgave

Nortura

fra råvarer til merkevarer

1. GRUNNLAGSDOKUMENTET – INNHOLD OG BAKGRUNN.....	3
2. HOVEDTREKK I DOKUMENTASJON OG VURDERINGER	4
2.1 MARKEDSORDNINGEN FOR STORFEKJØTT – RAMMER OG REGELVERK.....	4
2.2 MAKROØKONOMI, FORBRUKERTRENDER OG RAMMEVILKÅR	4
2.3 RÅVAREPRODUKSJONEN	6
2.4 STATUS OG UTVIKLINGSTREKK I INDUSTRIEN.....	6
2.5 PRISER, PRISDANNELSE OG PRISROM FOR STORFEKJØTT	6
2.5.1 Engrospris.....	7
2.5.2 Avregningspris	8
2.5.3 Skjæring i ulike deler med ulik verdi	9
2.5.4 Forbrukerpriser	10
2.5.5 Prisutvikling enkeltvarer i forbrukermarkedet.....	12
2.5.6 Produksjons- og markedsutvikling internasjonalt.....	13
2.5.7 Priser i EU	15
2.5.8 Importvernet for storfekjøtt.....	16
Tollnedsettelse for storfekjøtt i 2012	16
2.5.9 Oppsummering og vurdering prisdannelse og prisrom for storfekjøtt.....	16
2.5.10 Marked og priser i 2012.....	17
2.5.11 Prognose 2013	18
2.5.12 Vurdering produksjons- og forbruksutvikling – prognoser.....	20
3. FASTSETTING AV GJENNOMSNIITTLIG ENGROSpris FOR PRISPERIODEN	21
PRISVURDERING UNG OKSE.....	21
STYREVEDTAK I NORTURA SA 20. NOVEMBER 2012	22
OFFENTLIGGJØRING AV VEDTAK.....	22

1. Grunnlagsdokumentet – innhold og bakgrunn

Markedsordningen for storfekjøtt ble vedtatt i Stortinget den 19. juni 2009, som en del av Stortingets behandling av St.prp. nr. 75 (2008 -2009) Om Jordbruksoppgjøret 2009.

I markedsordningen for storfe skal Nortura som markedsregulator fastsette **planlagt gjennomsnittlig engrospris på representantvaren for kommende prisperiode**. Datoen for fastsetting og kunngjøring av planlagt gjennomsnittlig engrospris skal være innen 30. mai og 30. november hvert år. Som et grunnlag for den interne og eksterne prosessen fram mot beslutning, skal det utarbeides et Grunnlagsdokument.

Grunnlagsdokumentets hovedfunksjon er å dokumentere og vurdere alle relevante forhold før Nortura fastsetter planlagt gjennomsnittlig engrospris. Det vil være viktig å peke på faktorer som har karakter av å være ekstraordinære eller kan virke undergravende. Andre dyreslag mv. skal trekkes inn i dokumentasjonen når det er nyttig for en samlet vurdering.

Dokumentet skal inneholde relevant dokumentasjon om:

- Rammeverk og regler for markedsordningen
- Nasjonale utviklingstrekk og rammevilkår
- Etterspørselssiden, utvikling i kjøpekraft, forbruk og forbruksmønster
- Tilførselssiden, status og utvikling i råvareproduksjonen på kort og mellomlang sikt, produksjonskapasitet og produksjonens økonomiske bærekraft
- Industriledet, status og utviklingstrekk
- Prisforhold for storfekjøtt
- Produksjons- og forbruksutvikling, rapportert utvikling og prognose for prisperioden

Dette Grunnlagsdokumentet omtaler forhold som er relevante for fastsetting av planlagt gjennomsnittlig engrospris på storfekjøtt for prisperioden 1. januar 2013 – 30. juni 2013.

Etter at de fastsatte prisene er kunngjort, vil Grunnlagsdokumentet være offentlig tilgjengelig.

Dette Grunnlagsdokumentet er, i likhet med dokumentet for 1. halvår 2012, av mindre omfang enn “hovedutgaven” av Grunnlagsdokumentet for 2. halvår. I dokumentet for 1. halvår tar en sikte på å komprimere dokumentasjon og drøftinger til sammendrag og konklusjoner. De kapitlene som omhandler prisutvikling og prognoser er likevel fullstendige. Grunnlagsdokumentet for 2.halvår vil fortsatt ha en omfattende beskrivelse og analyse av samtlige relevante forhold for fastsetting av engrospris for storfe på kort og mellomlang sikt.

2. Hovedtrekk i dokumentasjon og vurderinger

2.1 Markedsordningen for storfekjøtt – rammer og regelverk

Dette Grunnlagsdokumentet er det åttende i rekken etter at ny markedsordning for storfekjøtt ble iverksatt fra 1. juli 2009. Det har ikke skjedd materielle endringer av rammer og regelverk for Markedsordningen for storfekjøtt siden forrige Grunnlagsdokument ble utarbeidet. Kapittel 2 med vedlegg i Grunnlagsdokumentet for 2. halvår 2011 gir en utførelse av framstilling av rammer og regelverk for markedsordningen for storfekjøtt.

Markedsordningen skal bidra til at det norske markedet tilbys riktige mengder av storfekjøtt til rett tid og med rett kvalitet. Prisfastsettingen vil være det viktigste verktøyet for å lykkes med denne oppgaven. Engrosprisen skal settes slik at det både på kort sikt (førstkommende prisperioder) og mellomlang sikt (2 – 3 år) gir grunnlag for en optimal markedsdekning, der både tilførsler fra innenlands produksjon og vedtatt tollfri import tas hensyn til. Innenfor de rammer som dette til enhver tid vil sette for prisfastsettingen, skal prisen settes slik at markedsinntektene sammen med offentlige virkemidler og generelle rammevilkår bidrar til økonomisk bærekraft i hele varekjeden fram til engrosprispunktet. Nortura skal som markedsregulator forvalte denne oppgaven på en transparent og konkurransenøytral måte.

Nortura har fått i oppgave å fastsette den planlagt gjennomsnittlige engrosprisen for storfekjøtt for prisperioden. Med utgangspunkt i den planlagt gjennomsnittlige engrosprisen skal Nortura utarbeide en planlagt prisløype med ukepriser på representantvaren. Prisløypen skal utformes slik at den planlagte engrosprisen oppnås som gjennomsnitt for prisperioden. Den ukebaserte engrosprisen skal som gjennomsnitt for alle kvaliteter være transaksjonsprisen på transaksjonstidspunktet både til eksterne industrikunder og ved leveranse til intern videreføring. Den planlagte gjennomsnittlige engrosprisen vil dermed danne grunnlaget for prisingen av foredlede produkter til sluttmarkedet. Videre tilsier en konsistent prisfastsetting at den planlagte gjennomsnittlige engrosprisen blir grunnlaget for avregningsprisen til råvareprodusent, etter fradrag for industrileddets kostnader og marginkrav.

2.2 Makroøkonomi, forbrukertrender og rammevilkår

I Nasjonalbudsjettet¹ meldes det om at veksten hos Norges handelspartnere er beskeden, og at usikkerheten er stor i verdensøkonomien og spesielt i Euroområdet. I Norge derimot preges økonomien av markert oppgang. Økonomien går inn i 2013 med mindre ledig kapasitet enn det så ut til for et halvt år siden. Oppgangen understøttes av høy oljepris og lav rente. Arbeidsinnvandringen er høy, sysselsettingen har vokst raskere enn ventet og arbeidsledigheten har gått mer ned. Det ser nå ut til at lønnsveksten kan bli over 4 pst. i år. Dette er klart høyere enn lønnsveksten hos våre viktigste handelspartnere. Samtidig er prisstigningen lav, noe som trekker kjøpekraften opp. Lave renter og bedring i kjøpekraften bidrar til økt etterspørsel fra husholdningene.

En sterk krone bidrar i noen grad til å dempe presset i økonomien, men konkurranseutsatte næringer rammes av den sterke kronen. Et allerede høyt kostnadsnivå i Norge gjør konkurranseutsatte virksomheter mer utsatte for svakere vekst internasjonalt, en sterk krone og fall i eksportprisene.

¹Meld. St. 1 (2012–2013) Nasjonalbudsjettet 2013 <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-1-20122013/1.html?id=703471>

Den underliggende prisveksten har det siste året ligget mellom 1 og 1½ prosent. I Norges Banks pengepolitiske rapport nr. 3, 2012, er det gjort følgende anslag for noen av de mest relevante nøkkelindikatorene i økonomien:

Prosentvis endring fra foregående år, der annet ikke er angitt					
	2011	Anslag			
		2012	2013	2014	2015
Kpi	1,2	0,8	2,0	2,0	2,25
Årslønn	4,2	4,00	4,3	4,5	4,50
BNP	1,4	3,3	2,5	2,5	2,25
Arbeidsledighet inkl tiltak (rate)	3,3	3,00	3,0	3,0	3,0
Privat konsum	2,4	3,5	4,3	3,75	3,3
Offentlig konsum	1,5	1,75	2,25		
Styringsrente (nivå)	2,1	1,50	1,75	2,3	3,00
Importveid valutakurs (I-44)	88,10	87,00	85,75	85,25	85,50

Tallene er langt på vei sammenfallende med anslagene i Statsbudsjettet for 2013 og anslag fra øvrige miljøer. SSB anslår en prisvekst på 1,6 prosent i 2013.

I sum gir dette bilde av at Norsk økonomi er i en særdeles god stilling og med positive utsikter. Det er ventet både lav arbeidsledighet, lav rente og sterkt vekst i både årslønn og privat forbruk de nærmeste årene.

Forbrukerprisen for matvarer har de siste 12 månedene ikke steget med mer en 0,4 prosent. For kjøtt og kjøttvarer har prisene falt med 0,7 prosent.

Etter at kjøttforbruket per innbygger har økt gjennom hele etterkrigsperioden, kan det nå se ut til at denne trenden er snudd. Fra 2007 til 2010 er det registrert en nedgang i kjøttforbruk per innbygger. Det er særlig for storfekjøtt at nedgangen i forbruket per innbygger er merkbar. Det er observert samme trend i resten av Europa.

Den siste Artikkel 19-avtalen åpnet for en tollfri kvote på 900 tonn ferskt storfekjøtt. Avtalen ble implementert fra norsk side fra 1. januar 2012. Sammen med importen fra SACU vil denne utgjøre en sikker, årlig tilførsel av storfekjøtt.

Stortingsmeldinga om Landbruks- og matpolitikken, Meld. St. 9 (2011-2012) har ambisjoner om økt produksjon av norske jordbruksvarer, herunder storfekjøtt. Meldinga mangler derimot konkrete forslag på hvordan dette skal realiseres. Ved Stortingets behandling av Jordbruksoppgjøret for 2012 ba et bredt flertall Landbruksdepartementet om å utarbeide en samlet strategi for økt kjøttproduksjon fra grovfôrbasert husdyrhold. Dette arbeidet er nå igangsatt, og en Ekspertgruppe for økt storfekjøttproduksjon er satt i arbeid og skal levere sin rapport i februar 2013.

Vurdering:

De makroøkonomiske forhold og forbrukertrendene tilsier at det ligger til rette for en begrenset prisøkning for storfekjøtt i prisperioden.

2.3 Råvareproduksjonen

Det har ikke kommet nye momenter av betydning på dette området siden det forrige Grunnlagsdokumentet ble utarbeidet. Det vises derfor til Grunnlagsdokumentet for 2. halvår 2012 for mer utdypende vurderinger.

Produksjonen av storfekjøtt i 2012 vil bli den lågeste på 20 år, og importandelen ser ut til å bli rekordhøye 17 %. Storfekjøtt som stammer fra melkeku utgjør fremdeles den klart største andelen av produksjonen, men andelen er synkende. For å erstatte nedgangen i kjøttproduksjonen fra melkeku-bestanden, må antallet ammekyr økes betydelig. Et scenario uten forbruksvekst og med svak vekst i melkeytelsen tilsier at antall ammekyr må økes med 50.000 kyr på 10 år. Et annet scenario med forbruksvekst lik befolkningsvekst, høy avdrått i melkeproduksjonen og 10 % redusert melkemengde tilsier at antall ammekyr må økes med mer enn 120.000 på 10 år. Etter vår vurdering er det mest sannsynlig at antall ammekyr må økes med 80.000 morder for å dekke opp behovet for norsk-produsert storfekjøtt om 10 år. Det tilsier en dobling i bestanden av ammekyr, og innebærer at det er behov for vekst på 8.000 ammekuer pr år i perioden. Veksten i tallet på ammekyr har de siste 10 år vært på 2.000 kyr per år.

Økonomien i spesialisert storfekjøttproduksjon har bedret seg de siste åra, men er fremdeles det desidert dårligste av de referansebruka som har storfe/melk. For å snu utviklingen med redusert produksjon og sikre nødvendig nyetablering av ammekuproduksjon, er det helt nødvendig å løfte økonomien betydelig.

Dette understreker at norsk storfekjøttproduksjon står foran meget store utfordringer. Det vises også her til Stortingets behandling av Jordbruksoppgjøret 2012, der et bredt flertall ba Landbruksdepartementet om å utarbeide en samlet strategi for økt kjøttproduksjon fra grovfôrbasert husdyrhold. Dette arbeidet er nå igangsatt, og en Ekspertgruppe for økt storfekjøttproduksjon er satt i arbeid og skal levere sin rapport i februar 2013.

Vurdering:

Behovet for å øke norsk produksjon av storfekjøtt tilsier et kraftig løft i økonomien i denne produksjonen, og at engrosprisen derfor må økes så mye som de øvrige vurderingskriteriene i analysen gir rom for.

2.4 Status og utviklingstrekk i industrien

De økonomiske resultatene i kjøttindustrien er lave, men har hatt en positiv utvikling i 2010 og 2011. Industrien er i omstilling og det gjennomføres krevende struktur- og bemanningsprosesser blant flere av de største aktørene i bransjen. For å sikre kjøttindustrien økonomisk bærekraft og muligheter for å gjennomføre nødvendige investeringer, må det i prisfastsettingen de kommende årene fokuseres videre på resultatmarginer og avkastningskrav.

Vurdering: Behovet for bærekraftige marginer i kjøttindustrien må vektlegges ved fastsettingen av engrosprisen for storfekjøtt.

2.5 Priser, prisdannelse og prisrom for storfekjøtt

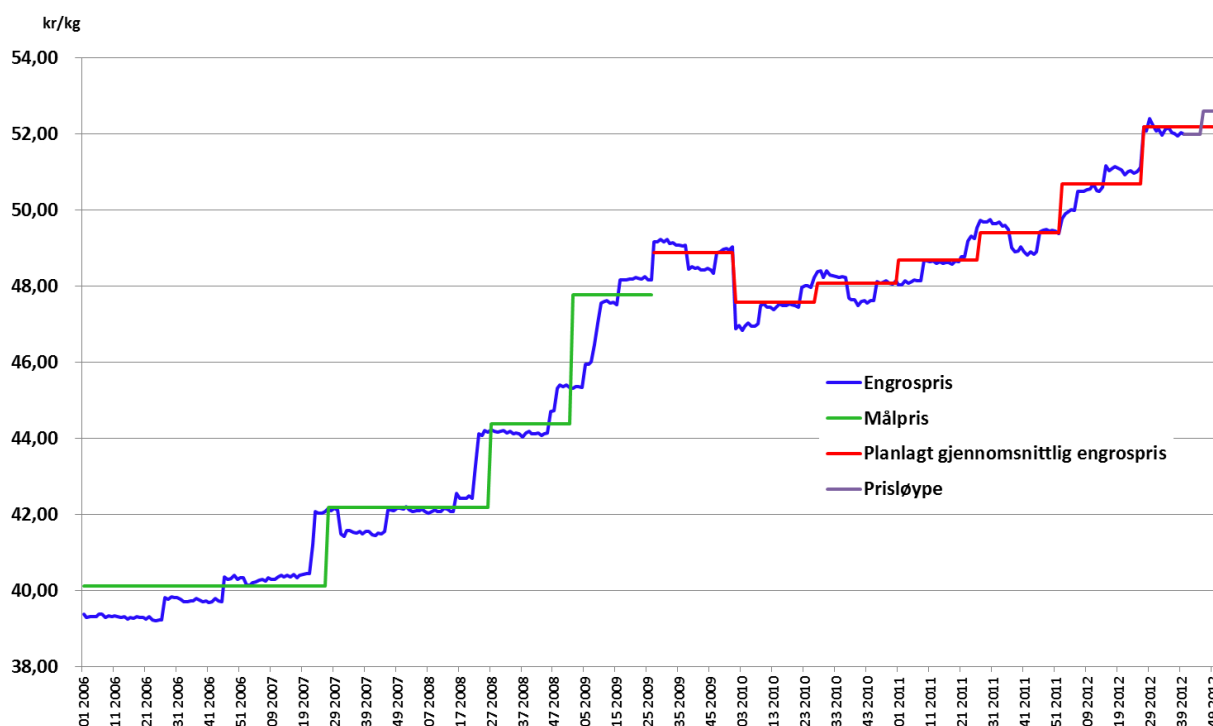
Prisdannelsen i verdikjeden for kjøtt av gris og lam og egg skal styres av **målprisen** for vedkommende produkt. For storfe er tilsvarende prispunkt **den planlagt gjennomsnittlige engrosprisen**. Målprisen fastsettes i jordbruksoppgjøret for et år for perioden 1. juli til 30. juni, mens planlagt gjennomsnittlig engrospris for storfe settes av Nortura halvårlig.

2.5.1 Engrospris

Den løpende engrosprisen for helt slakt (og egg) settes av markedsregulator med sikte på at en i gjennomsnitt for året (prisperioden) oppnår målpris eller gjennomsnittlig planlagt engrospris (storfe).

Figuren under viser utviklingen i engrospris og målpris/ gjennomsnittlig planlagt engrospris for storfe fra januar 2006 til oktober 2013.

Engrosprisen kan betraktes som balansepunktet i verdikjeden for egg og kjøtt. Engrosprisen danner utgangspunktet for prisen både forover og bakover i verdikjeden. Engrosprisen spiller i tillegg en avgjørende rolle i forvaltningen av importvernet.

Figur Engrosprisutvikling ung okse

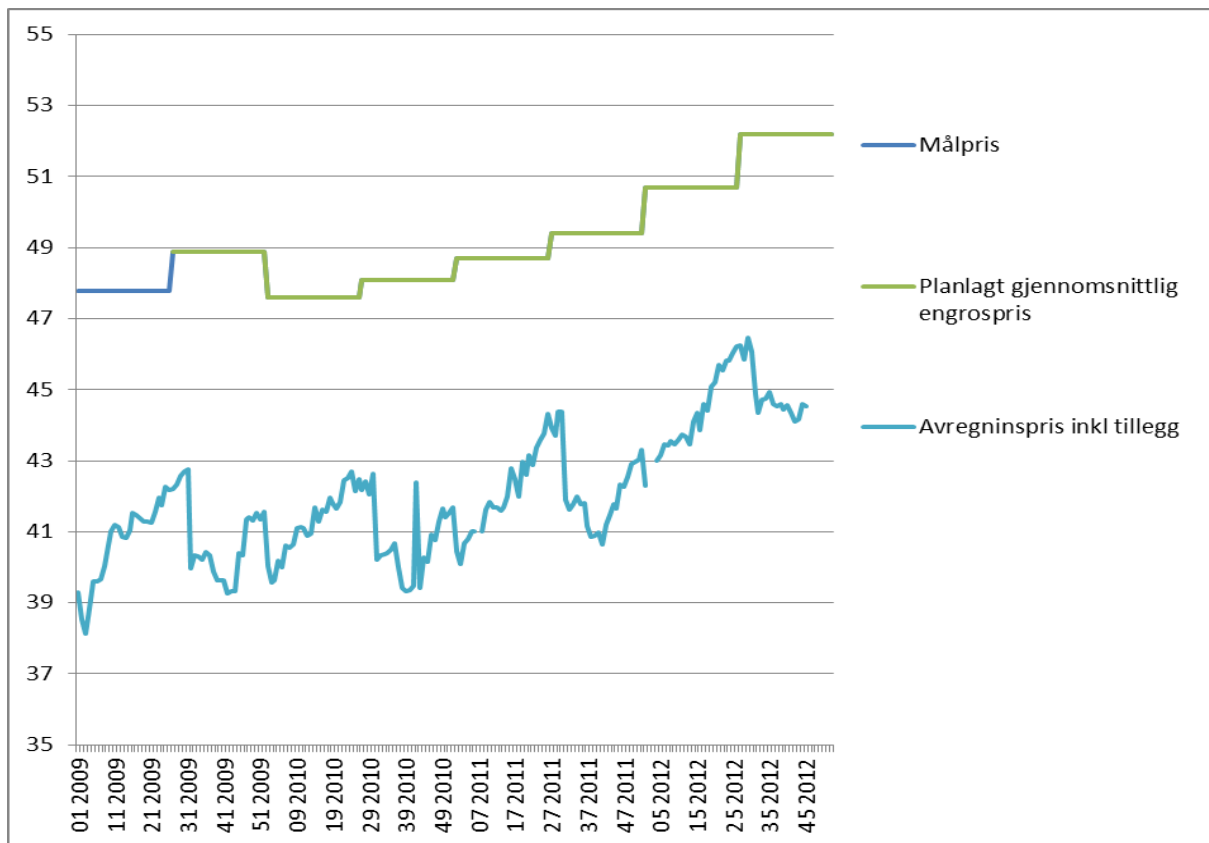
Som figuren viser følger den faktiske engrosprisen planlagt gjennomsnittlig engrospris (målpris før 1. juli 2009). I tabellen under er utviklingen i planlagt gjennomsnittlig engrospris og målpris satt opp.

	Målpris	Planlagt gjennomsnittlig engrospris	Endring per halvår	Endring per år - prosent	Akkumulert endring
1. halvår 2006	40,13				0,0 %
2. halvår 2006	40,13		-		0,0 %
1. halvår 2007	40,13		-		0,0 %
2. halvår 2007	42,19		2,06	5,1 %	5,1 %
1. halvår 2008	42,19		-		5,1 %
2. halvår 2008	44,39		2,20	5,2 %	10,6 %
1. halvår 2009	47,78		3,39		19,1 %
2. halvår 2009		48,88	1,10	10,1 %	21,8 %
1. halvår 2010		47,58	-1,30		18,6 %
2. halvår 2010		48,08	0,50	-1,6 %	19,8 %
1. halvår 2011		48,70	0,62		21,4 %
2. halvår 2011		49,40	0,70	2,7 %	23,1 %
1. halvår 2012*		50,70	1,30		26,3 %
2. halvår 2012		52,20	1,50	5,7 %	30,1 %
Matproduksjonsavgiften på 49 øre per kg fjernet fra 1. jan. 2012					

2.5.2 Avregningspris

Avregningsprisen til bonde (for Norturas produsenter) avledes av engrosprisen via "Nettonoteringen". Nettonoteringen er en selvkostkalkyle som tar utgangspunkt i engrosprisen for helt slakt /egg. Verdi av andre produkter fra slaktet som for eksempel hud, skinn og innmat legges til engrosprisen, mens kostnader ved slakting inntransport og offentlige avgifter trekkes fra. Når enkeltelementer i kalkylen endres, endres også avregningsprisen.

Figuren under viser oppnådd utbetalingspris for ung okse for Norturas produsenter for perioden januar 2009 til oktober 2012, sammenstilt med planlagt gjennomsnittlig engrospris (målpris fram til 1. juli 2009).

Figur Utvikling oppnådd utbetalingspris ung okse Norturas produsenter, sammenstilt med planlagt gjennomsnittlig engrospris.

2.5.3 Skjæring i ulike deler med ulik verdi

Et storfeslakt blir skåret i ulike deler med ulik verdi. Tabellen nedenfor illustrerer et typisk skjæreutbytte for storfe. Tabellen viser at bare 12-13 prosent av et storfeslakt blir solgt som ubearbeidet kjøtt/ stykningsdeler. Sorteringer som blir benyttet til kjøttdeig, kaker, pølser mm, utgjør omtrent 60 prosent av et storfeslakt. Fett og bein utgjør resten.

Utbytte skjærekalkyle storfe		
Indrefilet	1,2 %	
Ytrefilet	2,0 %	
Mørbrad	1,6 %	
Kam	1,7 %	
Flatbiff	3,4 %	
Rundsteik	2,5 %	
Sum biffer og fileter		12,4 %
5% sortering (eksempel: karbonadedeig)	6,8 %	
14% sortering (eksempel kjøttdeig)	43,0 %	
21% sortering (eksempel pølser)	10,0 %	
Sum sorteringer		59,8 %
Kjøttfett		3,50 %
Bein og annet		24,3 %
		100,0 %

Tabell Skjæreutbytte storfe

De ulike delene fra skjæringen har ulik verdi videre i verdikjeden. De edle delene som fileter og biffer, har høy verdi og skal normalt ikke foredles videre i særlig grad. Sorteringene er i større grad råstoff til videre foredling, eller de selges etter en enkel foredling som forbrukerpakket kjøttdeig.

Tabellen under, illustrerer hvordan prisbildet på skåret vare for storfe kan være. Kalkylene som ligger bak prisene, skal balansere slik at verdien av slaktet tilsvarer engrosprisen på helt slakt med tillegg for skjærekostnadene.

Pris- og verdibilde skåret vare storfe (illustrasjon)			
	Pris	Andel av slaktet	Verdiandel
Biffer og fileter	130 kr/kg	12 %	29 %
Sorteringer	65 kr/kg	60 %	72 %
Fett	4 kr/kg	4 %	0,3 %
Bein	-1 kr/kg	24 %	-0,4 %
Sum (vektet)	54,52 kr/kg		

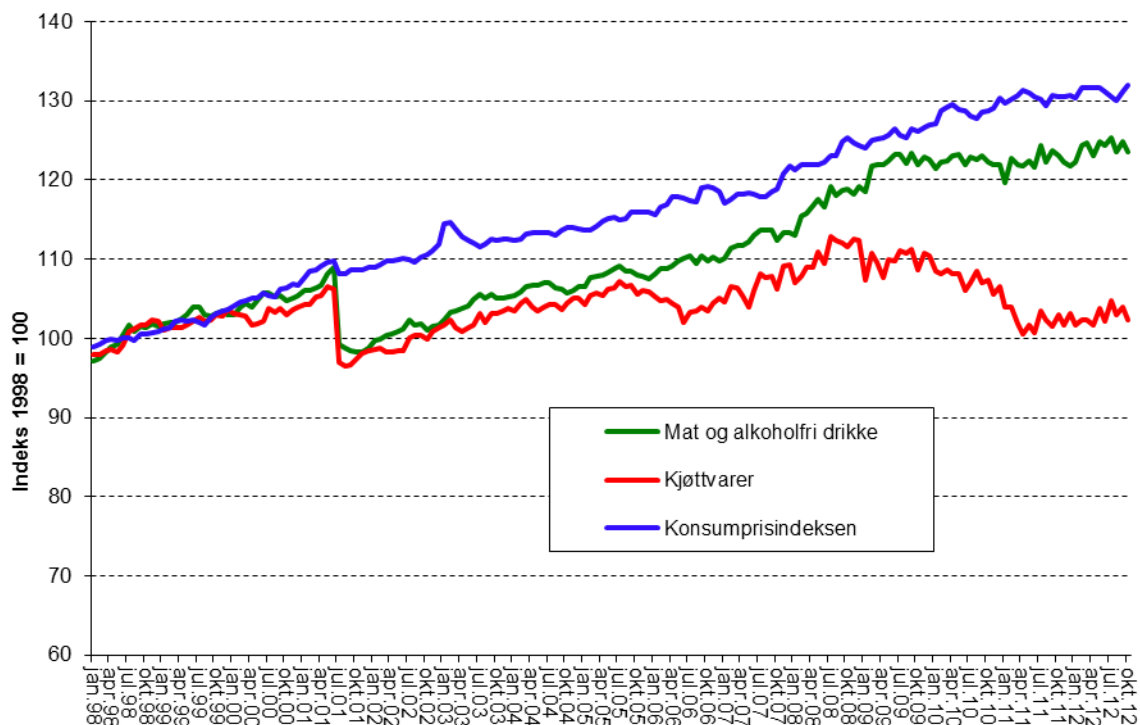
Tabell Pris- og verdibilde skåret vare storfe

Prisene på skåret vare settes løpende slik at det er avsetning for hele dyret. Forenklet sagt kan en si at for hver kg indrefilet som selges må det selges 40 kg kjøttdeig. Oppstår det overskudd av enkelte varer i et ellers balansert marked må prisbildet endres for at også disse fraksjonene skal bli omsatt. For markedsreguleringen er det sumeffekten for helt slakt som er den viktigste indikatoren når en skal bedømme om markedet er i balanse eller ikke.

For å holde et stabilt prisuttak for hele slaktet, må prisene for biffer og fileter økes hvis det er overskudd av sorteringer, og prisene for disse må senkes. I en slik situasjon må prisene på biffer og fileter øke mer i kr/kg enn sorteringsprisene reduseres, på grunn av de påpekte ulike vekt- og verdiforhold.

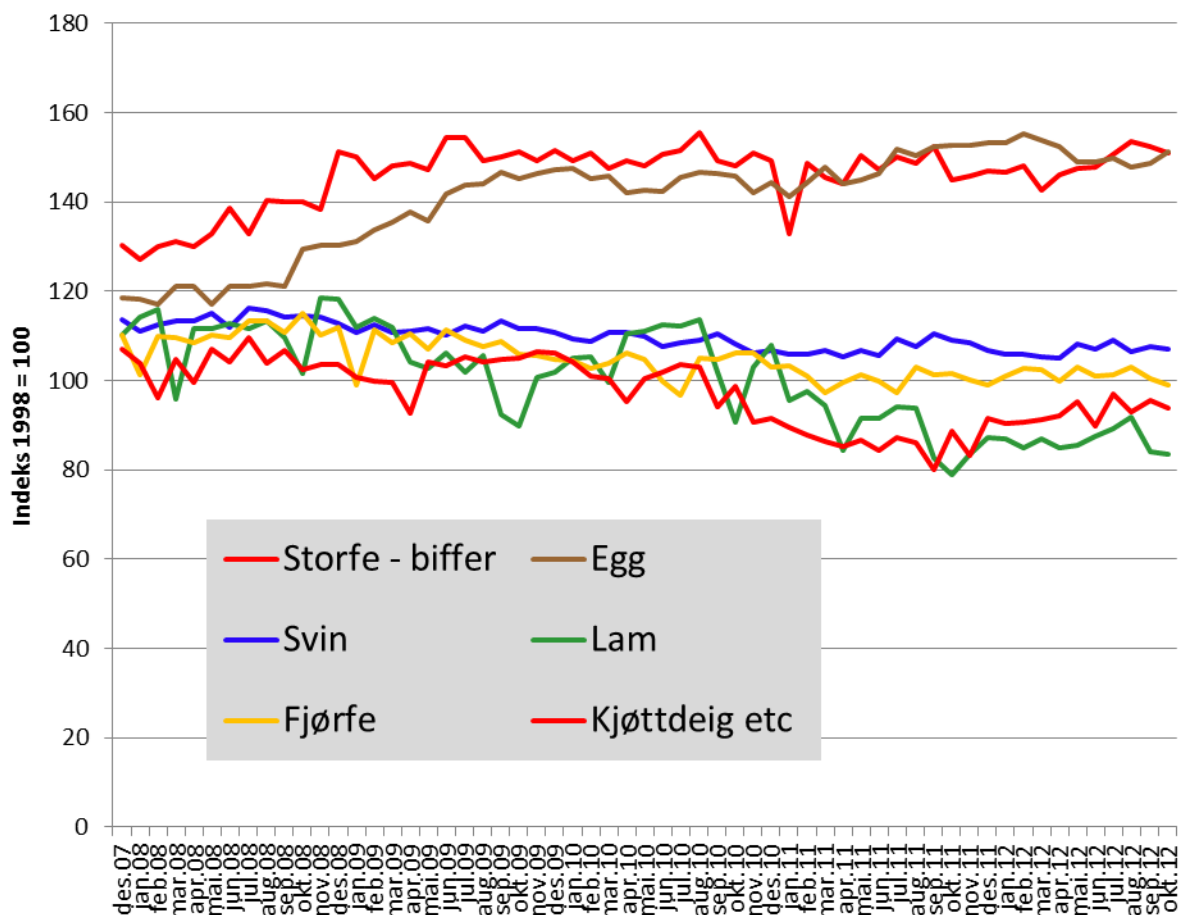
2.5.4 Forbrukerpriser

Forbrukerprisene for kjøtt hadde en særdeles dårlig utvikling i perioden 2009 - 2011. Det kan nå se ut til at den negative trenden har stanset og snudd. Mens konsumprisindeksen per oktober 2012 ligger på 131,9 (1998=100) er tilsvarende indeks for kjøttvarer 102,3. Siste 12 måneder har indeksen for kjøttvarer falt 0,7 prosent, men de siste 6 måneder har kjøttprisene i forbrukermarkedet økt med 0,7 prosent. Figuren under illustrerer utviklingen.

Figur KPI og matvareprisindeks 1998- okt 2012, kilde NILF/SSB

For de enkelte kjøttslagene og egg er bildet noe mer blandet. Indeksen for biffer og fileter av storfe økte mer enn øvrige kjøttslag fram til sommeren 2009, etter dette er det ikke registrert prisoppgang. Indeksen med kjøttdeig og bearbeidede produkter har vist en særdeles svak utvikling og ligger på en et nivå som er nær 10 prosent lavere enn utgangspunktet i 1998.

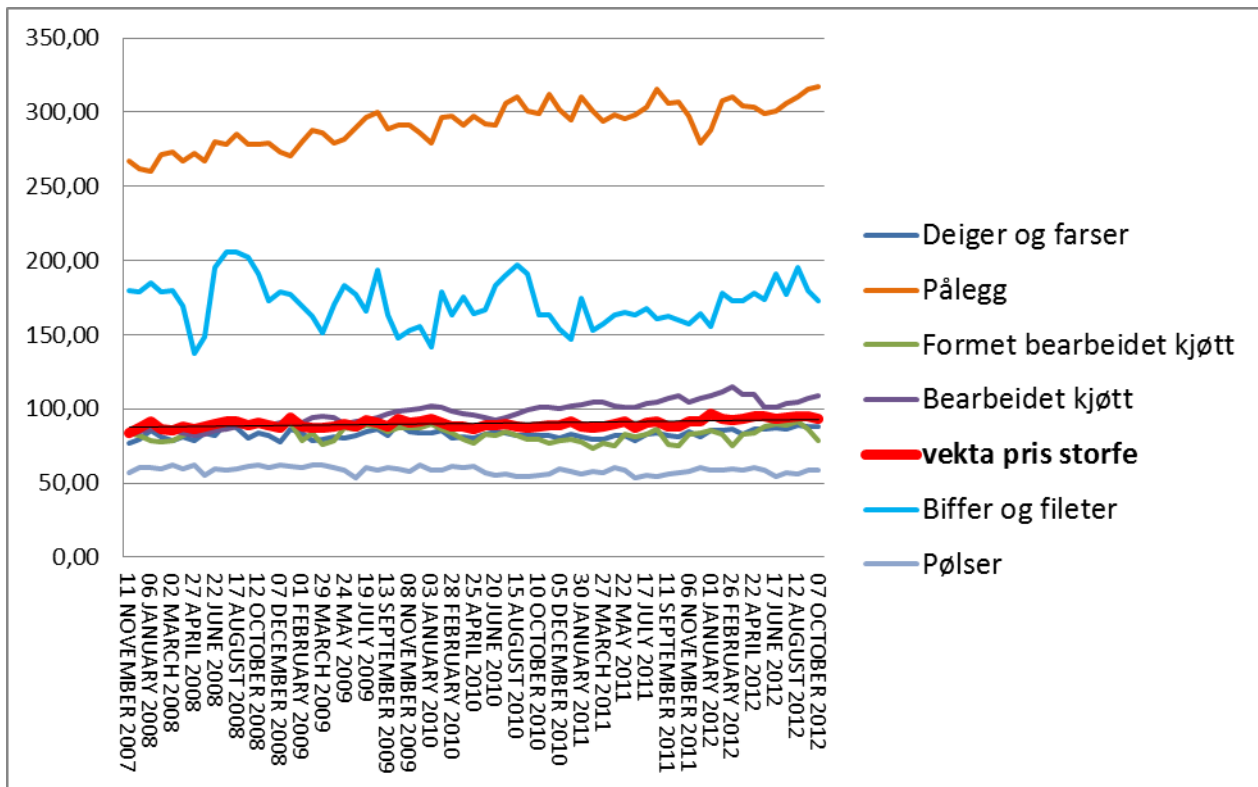

Figur Forbrukerprisutvikling kjøtt og egg, kilde NILF/ SSB

2.5.5 Prisutvikling enkeltvarer i forbrukermarkedet

Det er prisuttaket i forbrukermarkedet, i dagligvare, storkjøkken eller KBS, som i sum skal gi dekning av kostnader og fortjeneste gjennom verdikjeden. Sisteledet står likevel helt fritt i å sette forbrukerprisen.

Figuren viser prisutviklingen for de viktigste produktgruppene for storfe. Tallene for biffer og fileter i figuren dekker bare en mindre andel av den totale omsetningen av biffer og fileter. Prisutslagene kan derfor være større i dette utvalget enn hvis en hadde et større utvalg.

Figur Forbrukerpriser. Prisutvikling enkeltvarer og vekta pris storfe, kilde Nielsen.

2.5.6 Produksjons- og markedsutvikling internasjonalt

Produksjonen av kjøttvarer var på 291,5 millioner tonn på verdensbasis i 2011, for 2012 er det anslått en vekst på 1,5 prosent til 296,0 millioner tonn. Veksten skyldes i hovedsak økt fjørfe- og svinekjøttproduksjon, mens produksjonen av storfe har en liten økning etter noen år med fallende tendens. Tabellen under viser tall for verdens produksjon av kjøtt, fordelt på dyreslag i perioden 2005-2011, med anslag for 2012.²

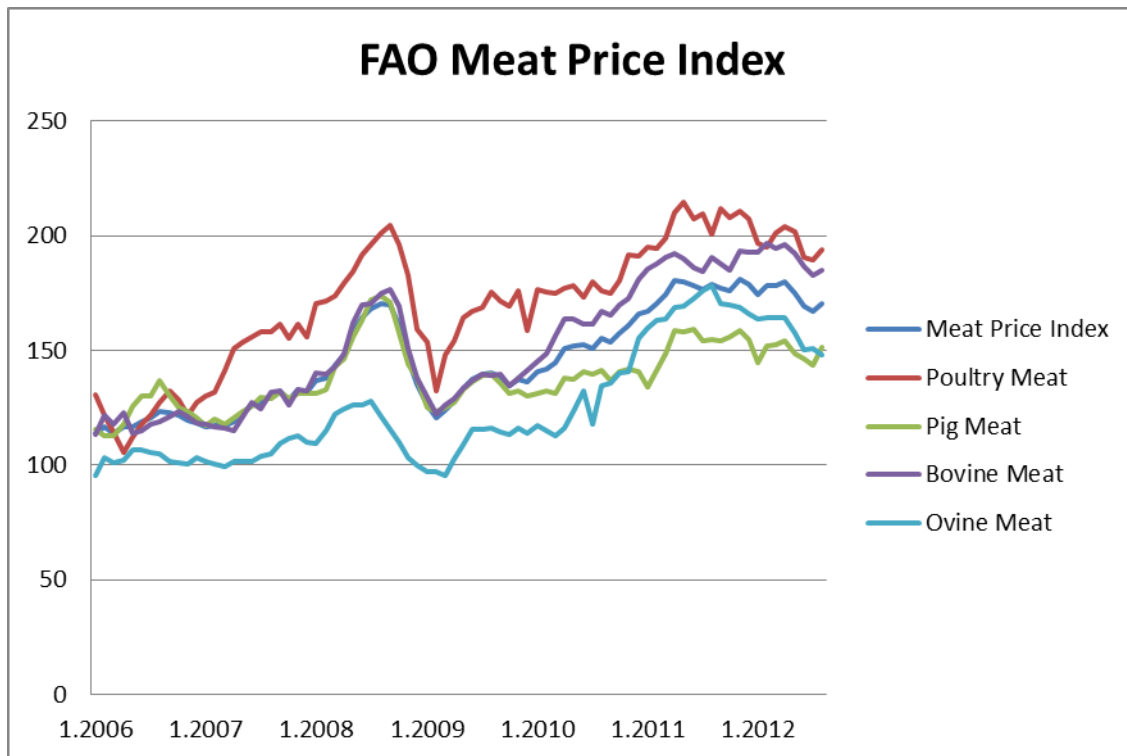
Verdens kjøttproduksjon, 2005-2012. mill tonn (FAO)								
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012*
Storfe	65	66	66	65	65	66,7	66,6	66,8
Fjørfe	83	84	89	92	93,6	98,9	102,3	104,5
Svin	104	107	104	104	103,6	109,3	108,8	110,8
Sau/Lam	13	14	14	13	12,9	13,7	13,8	13,9
Total	265	271	273	274	275	288,6	291,5	296,0

FAO anslår at internasjonal handel med kjøtt øker med 2,2 prosent fra 2011 til 2012. Av verdens totale kjøttproduksjon handles knappe 10 prosent internasjonalt.

FAOs prisindeks for kjøtt nådde en historisk topp i april 2011. Siden det har prisene falt, men er historisk sett fortsatt på et høyt nivå.

Figuren under viser FAOs prisindekser for kjøtt fra 2006-2012.

² Kilde: FAO - FAO's Food Outlook, nov 2012

Figur FAOs indekser for internasjonale kjøttpriser 2006-2012

Storfe

US Department of Agriculture, USDA, har i sin halvårlige rapport prognosert kjøttmarkedet i 2013. Den omfatter produksjon, forbruk og handel. USDA forventer at verdens storfekjøttproduksjon vil øke noe i 2013 for andre år på rad. Det er forventet en stor økning i India (bøffel kjøtt), noe mindre økning i Brasil og Argentina, og at dette mer enn veier opp for forventet nedgang i USA og EU.

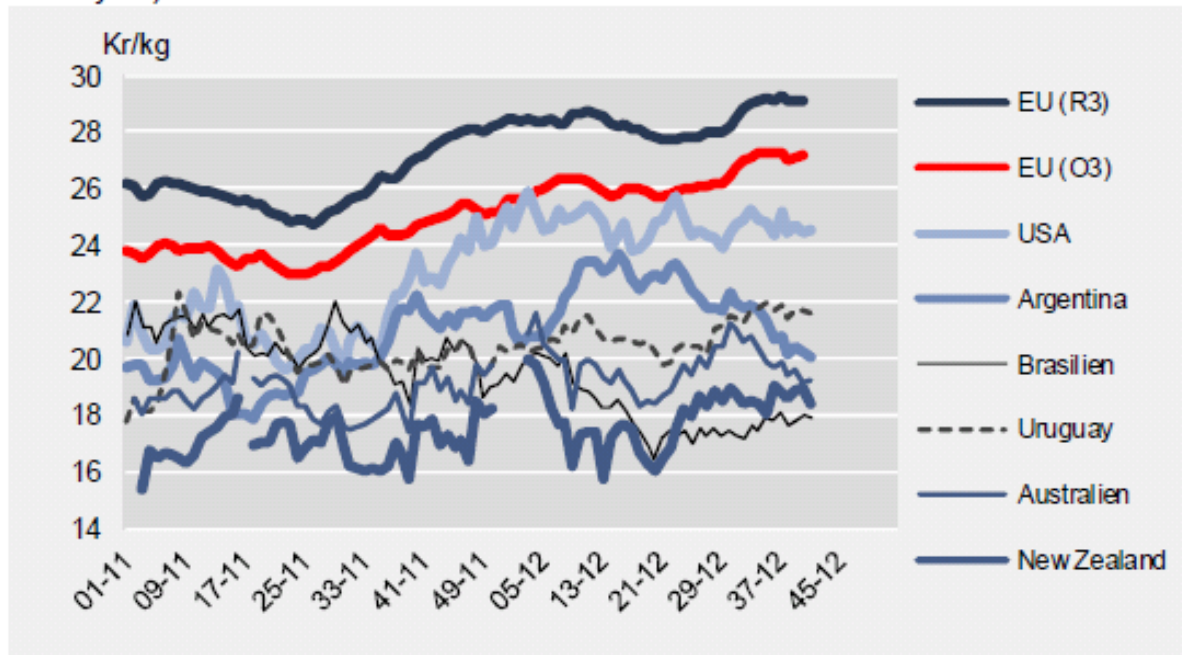
USDA forventer også økning i forbruket. Redusert forbruk i USA, Canada og EU blir mer enn oppveid av høyere forbruk i Argentina, Brasil og India mfl.

India er nå verdens største eksportør av bøffel- og storfekjøtt. India forventes å stå for om lag en fjerdedel av eksporten i 2013, sammenlignet med bare 8 prosent i 2009. USDA mener at den sterke veksten er drevet av etterspørselen etter billige produkter i flere voksende og prissensitive markeder (Midtøsten, Afrika, Sørøst-Asia).

Figuren under viser prisutviklingen omregnet til danske kroner for storfe levert til slakt i noen viktige storfeproduserende land. Prisene har det siste kvartalet vist en fallende tendens i flere land. Det er likevel bare Brasil som har lavere priser i 2012 enn 2011, og dette skyldes hovedsakelig at den brasilianske valutaen relativt har svekket seg mye.

Priser på slagtekvæg

Handyr 1)

1) Priser for stude undtagen for EU og New Zealand (ungtyre)

NB: På grund af forskelle i produktion m.v. landene imellem kan prisene ikke direkte sammenlignes

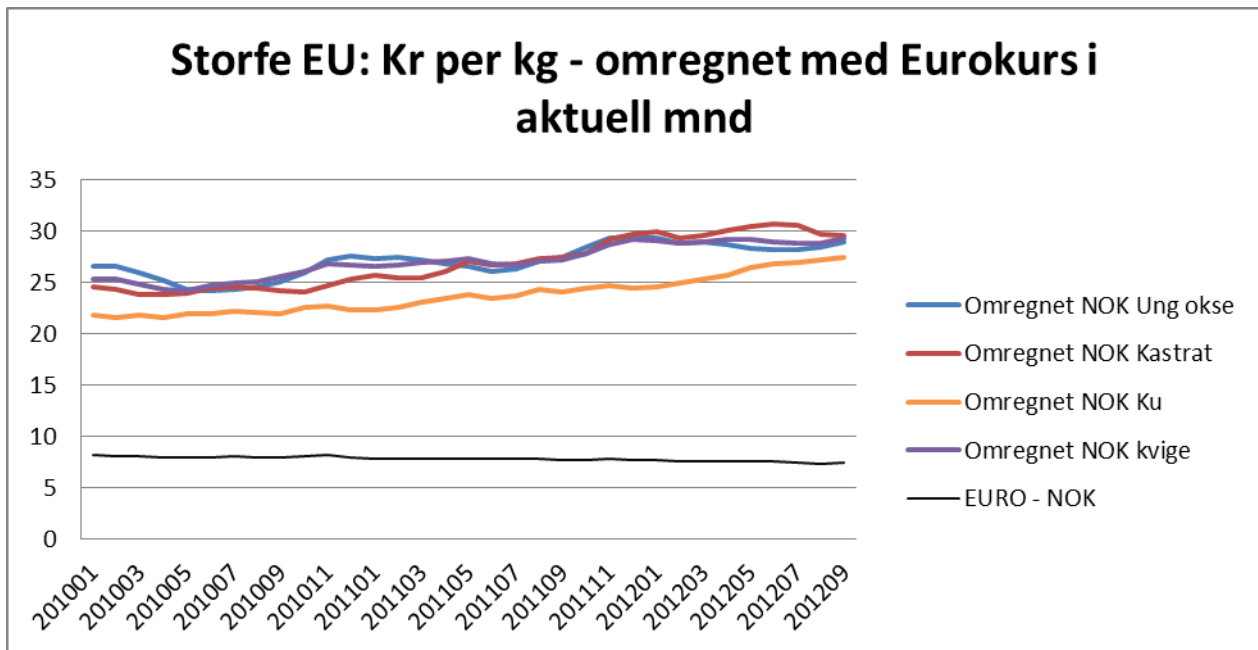
Kilde: World Beef Report, Landbrug & Fødevarer

Figur Priser på slaktedyr ulike land. Kilde Landbrug og Fødevarer, Kvartalsstatistikk Oksekød nr 4-2012.

2.5.7 Priser i EU

Prisene i EU ligger for tiden på et rekordhøyt nivå. Landbrug og Fødevarer i Danmark vurderer at årsakene til prisøkningene er lave slaktevolumer og redusert storfebestand.

Figuren under viser EU-kommisjonens priser for slakt av storfekjøtt, omregnet til norske kroner.

Figur Priser for storfeslakt i EU omregnet til Norske kroner.

De siste 24 månedene har prisene for storfeslakt (ung okse) økt med 15,2 prosent, herav 5,5 prosent siste 12 måneder. Det siste halvåret har prisene stabilisert seg.

2.5.8 Importvernet for storfekjøtt

En generell beskrivelse av tollvernet for kjøtt er å finne i Grunnlagsdokument for 2. halvår 2012.

Overgang fra krone-toll til prosent-toll i 2013

I Statsbudsjettet for 2013 har Regjeringen foreslått å legge om fra kronetoll til prosenttoll for biff/filet av storfe, samt for hele og halve lammeslakt og et utvalg av faste/halvfaste oster. Regjeringen viser til at dagens tollvern med faste kronetollsats har blitt gradvis svekket siden WTO-avtalen trådte i kraft i 1995. For biffer og fileter foreslår en å gå over fra kronetoll på 119 kr per kg til 344 %, slik WTO-avtalen åpner for. Regjeringen ønsker videre å legge til rette for å importere biffer og fileter fra U-land, ved at det opprettes en årlig kvote til GSP-land på 500 tonn biff og filet med samme reduserte tollsats som nå (107 kr per kg). Den tollfrie kjøttimporten fra det sørlige Afrika videreføres med samme kvantum som før, 4921 tonn storfekjøtt og 532 tonn lam, omregnet til kjøtt m/bein.

Tollnedsettelse for storfekjøtt i 2012

Tollen på storfekjøtt har vært satt ned store deler av 2012, men i midten av oktober vart administreringen avsluttet for å ta høyde for norsk slaktesesong og sikre avsetning av norsk kjøtt. Det er ikke reguleringslager for storfekjøtt ved inngangen til november, og SLF har etter anmodning fra Nortura åpnet import med administrativ nedsatt toll fra 12. november til 20. desember.

2.5.9 Oppsummering og vurdering prisdannelse og prisrom for storfekjøtt

Etter flere år med en sterk utvikling i forbrukerprisene for biffer og fileter av storfe, har prisene på disse produktene på det nærmeste vært uendret de siste tre årene. En viktig årsak til dette har vært at norske biffer og fileter har vært i tolltaket i forhold til importert vare med GSP-toll. Den foreslåtte overgangen til prosenttoll for biffer og fileter vil igjen gjøre det mulig å fordele prisutviklingen på storfekjøtt på hele dyret, og dette vil gjøre det lettere å oppnå en "normal" prisutvikling på kjøtt fra

storfe. Mer enn 60 prosent av verdien av et storfeslakt er knyttet til kjøttdeig og bearbejdede produkter, slik at kjøttdeigprisen er helt sentral for det samla prisuttaket for storfekjøtt. Forbrukerprisen på kjøttdeig har fremdeles en svak utvikling.

Vurdering:

Prisene på storfekjøtt internasjonalt og i våre nabomarkeder har vist stigning det siste året, men grensehandelen ser ut til å øke også i 2012. Det er videre et krevende prisbilde for kjøttdeig, så selv om endringer i importvernet for biffer og fileter gir rom for en normal prisøkning på disse delene, tilsier en totalvurdering varsomhet med store økninger av engrosprisen.

2.5.10 Marked og priser i 2012

Tabellen under viser total produksjon og salg i 2012 for samtlige kjøttslag og egg. Dette er prognose for totalmarkedet fra november 2012.

	Produksjon		Import- kvoter	Engrossalg		Balanse	Adm. import tom. september	Markeds- dekning inkl. adm.import
	Tonn	%		Tonn	%			
Storfe/kalv	78 400	96	6 550 ¹⁾	96 350	103	-11 400	11 100	-300
Sau/lam	22 600	99	950 ²⁾	25 050	102	-1 500	1 100	-400
Gris	132 300	101	1 400 ³⁾	129 700	100	4 000		-
Egg	58 200	106	1 100 ⁴⁾	58 400	103	900		-
Kylling	78 700	107	1 050 ⁵⁾	80 900	107	-1 150		-
Kalkun	9 300	103		9 300	100	0		-

1) For storfe er det inkludert en antatt SACU-import av 4.700 tonn storfekjøtt m/ben. Videre er WTO-kvoten på 1084 tonn og EU-kvotepå 900 tonn tatt med.

2) Importen inkluderer WTO-kvoten på 206 tonn, import av 600 tonn fra Island og 150 tonn SACU m/ben.

3) Inkludert spekk og småflesk på 1.000 tonn og tilsammen 400 tonn av WTO-kvotepå og EU-kvotepå hhv. 1.381 og 600 tonn.

4) Importert om lag 1.100 tonn egg til og med september.

5) EU-kvotepå 800 tonn og importert vel 200 tonn av WTO-kvotepå hittil i år.

Tabell Produksjon og salg i 2012

For det aller meste av 2012 har det vært underdekning av storfe. Kun noen få uker i høst har det vært balanse, og det er ikke lagt noe storfe på reguleringslager. Det ble åpnet for administrativ tollnedsettelse før jul 2011, og kun de ukene med balanse høsten 2012 var det lukket. Det ble igjen åpnet for tollnedsettelse 12. november. Det anslås at total import av storfe vil utgjøre nesten 20 % av engrossalget i 2012.

For gris har det vært store overskudd i 2012. Det har vært betydelige reguleringslagre gjennom hele året, og det har vært gjennomført tiltak i form av reguleringseksport og såkalt ribbetiltak (kjøp av frossent helt slakt for uttak av ribbe med tilbakekjøp av skinke og 23 % -sortering). Når det gjelder sau og lam er det underdekning av norsk vare. Den dårlige førsesongen i 2011 medvirket trolig til at det ble født færre lam pr søye i 2012, men høyere slaktevekter har bidratt til at tilførselene kvantums-

messig holdes oppe. For lam har det vært åpnet for administrativ tollnedsettelse i første halvår, og det ble igjen åpnet for import fra 10. oktober.

I eggmarkedet er det stor vekst i tilførslene, og det var et overskudd på om lag 1.000 tonn i løpet av sommeren. På starten av året var det underskudd og derav noe import. Det har vært god vekst i engrossalg av egg. Veksten i kyllingmarkedet er fremdeles stor, og økningen i norsk produksjon har ikke vært stor nok til å dekke all etterspørsel. For året er det prognosert et underskudd på 1.150 tonn, og dette dekkes delvis med kvoteimport fra EU og import med administrativ tollnedsettelse. Kalkunmarkedet har flatet ut, og engrossalg dekkes gjennom noe økt norsk produksjon.

2.5.11 Prognose 2013

Vurderingene av **markedsutsiktene** bygger på prognoser for kjøttproduksjon og engrossalg, justert for import. Prognosene utarbeides av Nortura, og prognosen som legges til grunn ble lagt fram den 7. november 2012. Tabellen under viser prognosen for 2013.

	Tilførsler		Import- kvoter	Engrossalg		Balanse
	tonn	%		tonn	%	
Storfe/kalv	80 800	103	6 900 ¹⁾	97 600	101	-9 900
Sau/lam	23 200	103	1 350 ²⁾	25 550	102	-1 000
Gris	133 950	101	2 000 ³⁾	130 950	101	5 000
Egg	60 200	103	⁴⁾	59 100	101	1 100

1) For storfe er det inkludert en antatt SACU-import av 4.921 tonn storfekjøtt m/ben. Videre er WTO-kvoten på 1084 tonn samt ny årlig importkvote fra EU på 900 tonn tatt med.

2) Importen inkluderer WTO-kvoten på 206 tonn, import av 600 tonn fra Island og 530 tonn SACU m/ben.

3) Inkludert spekk og småflesk på 900 tonn og 800 tonn av WTO-kvoten på 1.381 tonn. Inkluderer også EU-kvote på 600 tonn.

4) Forutsetter ingen import av egg.

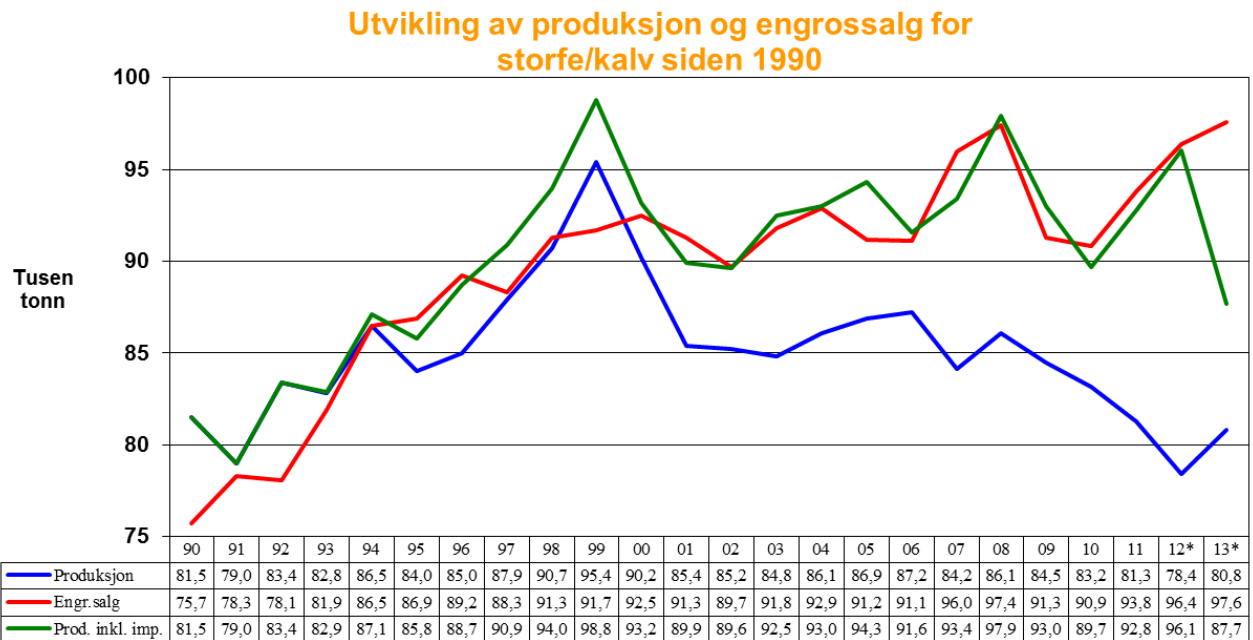
5) EU-kvote på 800 tonn.

Tabell Prognose 2012

Når det gjelder prognose for kylling og kalkun har SLF har signalisert at de vil avgi produksjons- og salgsprognose for disse fra 2013. Siden det ikke er markedsregulering for kylling og kalkun vil Totalmarked på denne bakgrunn ikke lengre avgi en offisiell prognose for kylling og kalkun. Dette gjøres gjeldende fra prognoseåret 2013, og fjørfekjøtt inngår derfor ikke i tabellen ovenfor.

Prognosen tilsier fortsatt et betydelig overskudd av gris i 2012. Også for egg er det ventet noe overskudd. For sau/lam er situasjonen om lag som i 2012, med et underskudd på om lag 1.000 tonn. For storfe prognoseres det en svak økning i salget, og en underdekning på nesten 10.000 tonn.

I figuren under vise utviklingen i produksjon og engrossalg av storfe og kalv fra 1990 til og med prognosen for 2013. Figuren illustrerer utviklingen med en betydelig underdekning av storfe.

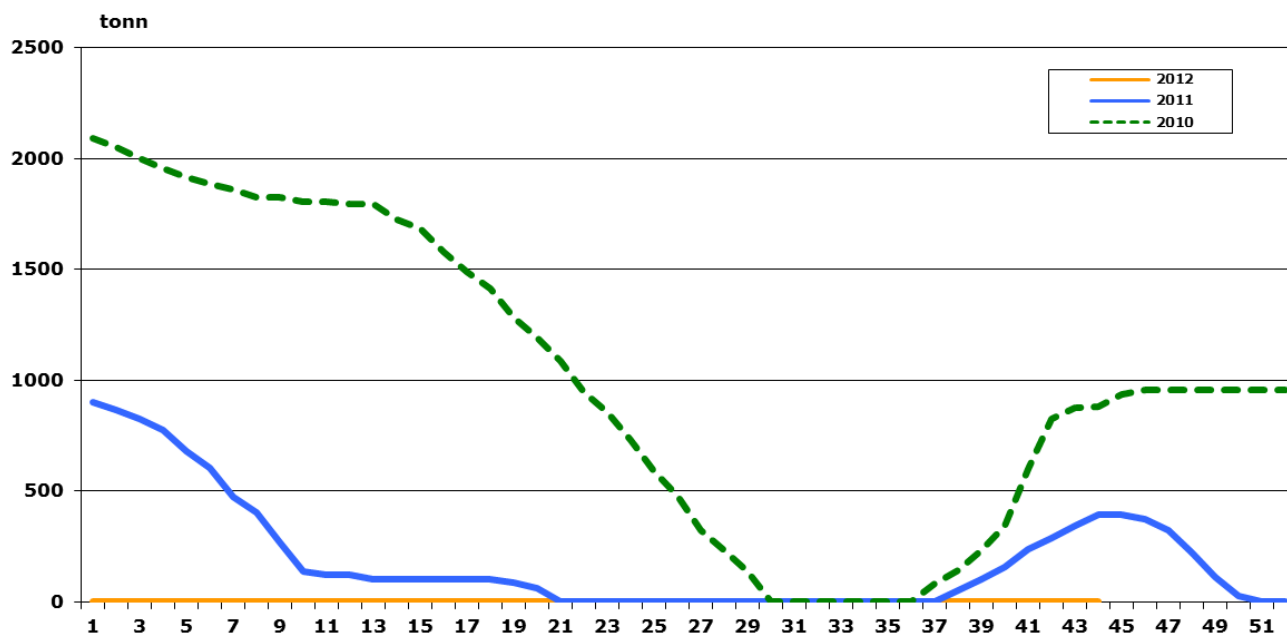
Figur Utvikling i produksjon og engrossalg av storfe/kalv siden 1990.

Det prognoses import av tollfri EU-kvotepå 900 tonn, og at hele SACU-importen på 4.921 tonn kommer inn til landet. WTO-kvoten på 1.084 tonn forutsettes også importert. Totalt prognoses det dermed en import på 6.900 tonn. Importen under disse kvotene utgjør over 7 % av prognosert engrossalg.

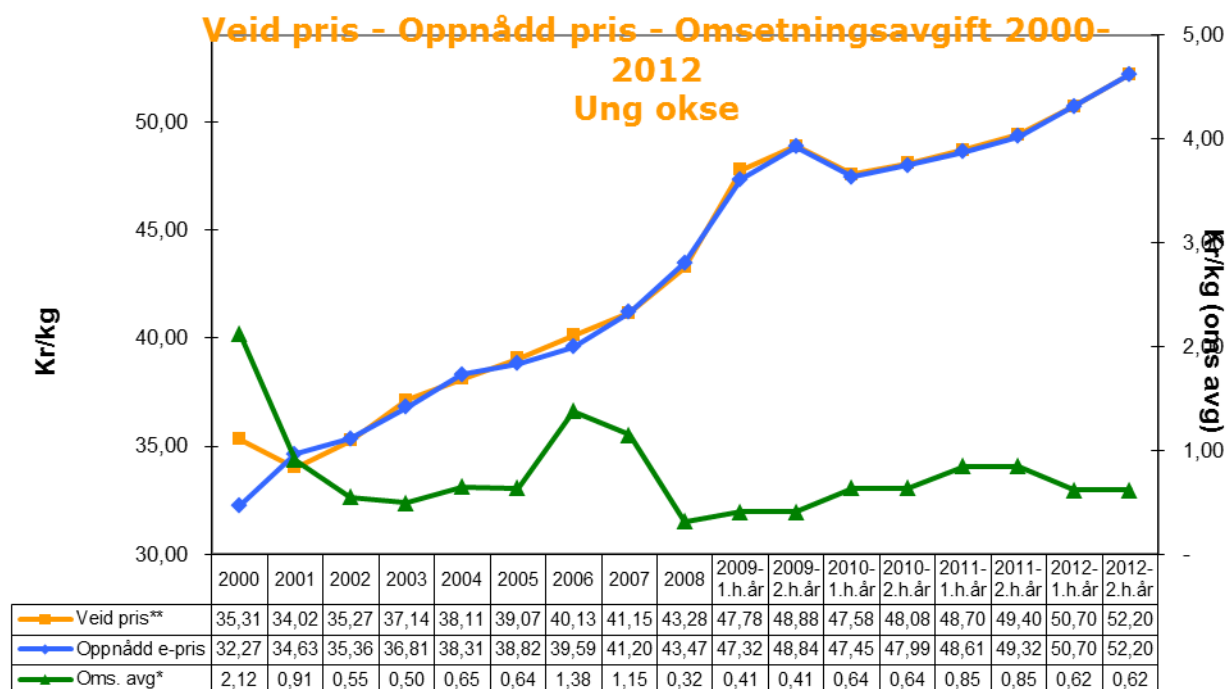
Tilførslene av storfe forventes å øke med 3 % i 2013 i forhold til 2012, og volumet prognoses til 80.800 tonn. Økningen i tilførslene kommer i hovedsak som en følge av at økt melkebehov i 2012 ga lavere slakting av ku. Det prognoses en økning i slaktevektene for okse på om lag 5 kg, og en slaktevekt på 298 kg. Bestanden av mjølkeku prognoses å gå litt ned, mens bestanden av ammeku forventes fortsatt å øke noe. Dette betyr om lag uendret samlet mordyrtall i 2013.

I prognosen er gjeldende gjennomsnittlig engrospris på kr 52,20 lagt til grunn også i 2013. Dette gir en prisøkning på 1,5 % i 2013, og et prognosert engrossalg i på 97.600 tonn. Dette er en økning på 1,3 % i forhold til 2012.

Prognosert markedsbalanse for storfe i 2012 viser dermed et underskudd på 9.900 tonn. Per uke 45 2012 var det det ikke storfe på reguleringslager, og det forventes heller ikke noe innfrysning resten av året. Fra 12. november er det åpnet for administrativ tollnedsettelse, og det forventes at denne vil bli stående fram til neste høst. Med andre ord er det et betydelig behov for suppleringsimport gjennom hele 2013.

Utvikling i beholdning på reguleringslager storfe

2.5.12 Vurdering produksjons- og forbruksutvikling – prognoser

Det har vært underdekning og administrativt nedsatt toll for storfe i 2012. For 2013 indikerer prognosen fortsatt en betydelig underdekning. Isolert sett tilsier dette mulighet for økt engrospris for storfe.

3. Fastsetting av gjennomsnittlig engrospris for prisperioden

Nortura foretar i dette kapitlet en samlet vurdering av handlingsrommet for prisutvikling i prisperioden. Alle relevante forhold er vurdert i de respektive deler av Grunnlagsdokumentet. Markedsregulator må legge særlig vekt på ansvaret for å fastsette engrosprisen slik at det både på kort og mellomlang sikt kan oppnås balanse mellom tilførsler og etterspørsel for storfekjøtt.

Fastsetting av gjennomsnittlig engrospris for prisperioden vil bli gjort i Norturas styre den 20. november 2012 og offentliggjort umiddelbart etterpå.

Prisvurdering ung okse

Alle relevante forhold før en prisfastsetting er vurdert i de respektive deler av Grunnlagsdokumentet.

Engrosprisen for storfekjøtt har hatt følgende utvikling de siste 5 åra:

2. halvår 2008 kr 44,39 (måltpris)
1. halvår 2009 kr 47,78 (måltpris)

2. halvår 2009 kr 48,88
1. halvår 2010 kr 47,58
2. halvår 2010 kr 48,08
1. halvår 2011 kr 48,70
2. halvår 2011 kr 49,40
1. halvår 2012 kr 50,70*
2. halvår 2012 kr 52,20

* Bortfall av matproduksjonsavgiften 49 øre per kg fra 1. januar 2012.

Tilførslene av storfe forventes å øke med 3,0 prosent i 2013 i forhold til 2012, og volumet prognoseres til 80.800 tonn. Det er prognosert om lag uendret mordyrtall i 2013.

Det prognoseres en import på 6.900 tonn i 2013. Av dette prognoseres det en import fra SACU på 4.921 tonn kjøtt med bein, samt hele WTO-kvoten på 1.084 tonn og EU-kvote på 900 tonn.

Prognosen viser at engrossalget i 2013 vil bli på 97.600 tonn. Dette er en økning på 1,3 prosent i forhold til 2012. Prognosert markedsbalanse (ved uendret engrospris) viser dermed et underskudd på 9.900 tonn for 2013. Det er behov for suppleringsimport ved administrerte tollnedsettelse i 2013.

Ved fastsetting av engrosprisen på storfekjøtt skal Nortura som markedsregulator legge stor vekt på prognosene for markedsbalansen for helt slakt. Denne gir isolert sett rom for økt engrospris. Det samme gjør de makroøkonomiske utsiktene samt behovet for økte inntekter i storfekjøttproduksjonen. I vurderingene må også avsetningssituasjonen og prisbildet for stykningsdeler, sorteringer og ferdigvarer vurderes. Det er et krevende prisbilde for kjøttdeig, så selv om endringer i importvernet for biffer og fileter gir rom for en normal prisutvikling på disse delene, tilsier en totalvurdering varsomhet med store økninger av engrosprisen.

I inneværende prisperiode er planlagt gjennomsnittlig engrospris for storfekjøtt på kr 52,20 per kg for representantvaren for storfe (ung okse, alle klasser R og O unntatt R+ (fettgr. 2-, 2 og 2+).

Hvis det oppstår ubalanse i markedet som skyldes eventuelle forbruksendringer eller andre forhold som ikke kan forutses nå, har Nortura muligheter til å vurdere prissettingen og prisløypa ved markedsprognosen i februar.

Styrevedtak i Nortura SA 20. november 2012

Nortura fastsetter den planlagte gjennomsnittlige engrospris for representantvaren ung okse i 1. halvår 2013 til kr 53,00 per kg.

Offentliggjøring av vedtak

Aktørene i kjøttbransjen vil bli orientert om vedtaket umiddelbart etter at styrets beslutning er fattet. For øvrig vises det til Nortura Totalmarked sine nettsider: <http://totalmarked.nortura.no>.